

TÜRKİYE'DEKİ MEVDUAT BANKALARININ CRITIC-COPRAS YÖNTEMLERİYLE SIRALAMASI

Turgut KARABULUT*

Bilal AKKAYNAK**

Öz

Bankacılık sektörü ilişkili olduğu sektörel çeşitlilik bakımından bir ülkede hem finansal hem de reel sektör için yoğun öneme sahip kurumlar arasındadır. Özellikle mevduat bankalarının etkileşim içinde bulunduğu taraflar diğer banka türlerine göre daha fazla çeşitlenmektedir. Bu bakımdan bir ülkede özellikle mevduat bankacılığının yapı taşlarının sağlam temeller üzerine inşa edilmesi ve faaliyetlerindeki etkinliğin devamlı artış göstermesi beklenir. Bu uyumu yakalayamamış bankaların gelecek dönemde etkili ve verimli olabilmeleri düşünülemez. Bu çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren mevduat bankalarının etkinliklerinin kıyaslanması amaçlanmaktadır. Karşılaştırma yöntemi olarak CRITIC-COPRAS kullanılmıştır. Yöntem objektif bir ağırlıklandırma temeline dayanması ve kıyaslama yaptığı alternatiflerden ne düzeyde iyi ya da kötü olduğuna dair bilgiyi yüzdesel olarak verebilmektedir. Araştırmada kullanılan veri seti araştırmacılar tarafından Türkiye Bankalar Birliği'nden 2016Q1-2022Q2 dönemlerini kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda en önemli kriterin toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler değişkeni olduğu, en düşük öneme sahip değişkenin ise personel giderleri/diğer faaliyet giderleri değişkeni olduğu sonucu elde edilmiştir. Bankalar arası gerçekleştirilen etkinlik kıyaslamasında en düşük etkinlik düzeyine sahip bankanın Sociate Generale Bankası olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışma ışığında farklı kriterler ve/veya yöntemler kullanılarak bankaların etkinlikleri tespit edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Banka, Sıralama, Etkinlik, Çok kriterli karar verme.

Jel Kodu: G21, B23, C44

Ranking of Deposit Banks in Turkey by Critic-Copras Methods

Abstract

The banking sector is among the institutions that have intense importance for both the financial and real sector in a country in terms of sectoral diversity with which it is related. Particularly, the parties with which deposit banks interact are more diversified than other types of banks. In this respect, it is expected that the building blocks of deposit banking, especially in a country, will be built on solid foundations and that the efficiency of its activities will increase continuously. It is unthinkable that banks that have not achieved this harmony will be effective and efficient in the future. In this study, it is aimed to compare the efficiency of deposit banks operating in Turkey. CRITIC COPRAS was used as the comparison method. The method is based on an objective weighting basis and can give information as a percentage of how good or bad it is from the alternatives it compares. The data set used in the research was prepared by the researchers from the Banks Association of Turkey to cover the periods 2016Q1-2022Q2. As a result of the research, it was concluded that the most important criterion was the total loans and receivables/total assets variable, and the least important variable was the personnel expenses/other operating expenses variable. In the comparison of efficiency carried out between banks, it has been found that the bank with the lowest efficiency level is the Sociate Generale Bank. In the light of this study, the efficiency of banks can be determined by using different criteria and/or methods.

Keywords: Bank, Ranking, Efficiency, Multi-criteria decision making.

Jel Code: G21, B23, C44

* Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İşletme Bölümü, Sayısal Yöntemler ABD, tkarabulut@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8434-3614>

** Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İşletme Bölümü, Muhasebe-Finansman ABD, bakkaynak@erzincan.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1300-2112>

1. Giriş

Bankalar bir ülkenin reel ve finansal sektörünün gelişimi için oldukça önemli kurumlardır. Çünkü bankacılık sektörü tasarrufların finansal piyasaya aktarılması sürecinde kilit rol üstlenmektedir. Bankacılık sektörü sayesinde finansal piyasalarda toplanan fonlar, finansman ihtiyacı olan tarafların kullarılarına sunulabilmektedir. Bankacılık sektörünün piyasalardaki bu mutlak aracılık rolü hem tasarruf sahiplerinin yararına hem de finansman ihtiyacı olan tarafların yararına dır. Bankacılık sektörünün bu finansal aracılık rolünün devamlı ve kusursuz olarak işlemei etmesi özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkeler seviyesini yakalayabilmesi için çok önemlidir.

Bankacılık sektörü faaliyetleri bakımından mevduat bankaları, katılım bankaları, merkez bankacılığı, yatırım ve kalkınma bankaları olarak gruplanmaktadır. Mevduat bankaları tasarruf sahiplerinden toplamış oldukları fonları fon ihtiyacı olan taraflara kredi olarak sunan finansal piyasaların en yaygın kurumlarından dır. Türkiye’de toplam 32 adet mevduat bankası bulunmakta olup kamusal sermayeli mevduat bankaları, özel sermayeli mevduat bankaları, Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankaları ve Türkiye’de şube açan yabancı sermayeli mevduat bankaları olarak gruplanmaktadır. Diğer banka türlerine bakıldığında, Türkiye’de toplam 6 adet katılım bankası bulunmakta ve kamusal sermayeli katılım bankaları ve özel sermayeli katılım bankaları olarak gruplanmaktadır. Yatırım bankaları ve kalkınma bankaları sayılarına bakıldığında ise Türkiye’de toplam 15 adet kalkınma ve yatırım bankası bulunmakta ve kamusal sermayeli, özel sermayeli ve yabancı sermayeli olarak gruplanmaktadır (www.tbb.org.tr & www.tkbb.org.tr).

Türkiye’deki bankacılık sektörünün yakın tarihteki gelişimine bakıldığında özellikle 2001 yılında bankacılık sektörünün çok ciddi bir finansal kriz yaşadığı gözlemlenmektedir. Bu durumun başlıca sebepleri: kamusal sermayeli bankalar ile ilgili yasal düzenlemelerde gecikilmesi, enflasyonun planlanan düzeyde düşmemesi, iç talebin kontrol altına alınamaması bankaların öz kaynak yetersizliği, bankaların genel olarak küçük ölçekli olmaları, kamu bankalarının bankacılık sektörü içindeki payının fazla olması kredilerdeki vade uyumsuzluğu risklere karşı bankaların aşırı duyarlı olması ve iç kontrol mekanizmasının yetersizliği olarak sıralanmaktadır. 2002 yılı sonrasında güçlü ekonomiye geçiş uygulamaları sonrasında bankacılık sektörü yeniden yapılandırılmaya çalışılmıştır. Özellikle sektörün uluslararası standartlarla uyumlaştırılması amaçlanmıştır. Bu dönemde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur. Gerçekleştirilen düzenlemelerle banka sayısının azaltılması ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrolunan bankaların tasfiyesi sağlanmıştır. Kamunun sektördeki payı azaltılmış ve özel sektör bankacılığının sektördeki payının artırılmıştır. (Arabacı, 2018; Dinçer, 2006).

2008 yılında ABD’de merkezli gerçekleşen finansal kriz tüm dünya ülkelerini etkisi altına almıştır. Krizin temelinde mortgage olarak ifade edilen ipotekli konut kredilerinin menkulleştirilmesi yer almıştır. Söz konusu dönemde Türkiye’de bankacılık sektörünün yasal alt yapısının sağlam temellere oturtulmuş olması ve menkulleştirme uygulamalarının Türkiye’de yaygın olmaması Türk bankacılık sektörünün söz konusu krizden nispeten daha ez etkilenmesini sağlamıştır. 2009 sonrasında Türk bankacılık sektöründe özellikle aktiflerin pasiflere göre daha uzun ortalama vadeye sahip olmaları ve faizlerin düşme eğiliminde olması özellikle öz kaynak karlılığını artırmıştır (Erdoğan, 2014). 2011 yılı sonrasında bakıldığında küresel finans krizi öncesi bankacılık sektörünün gelişimi için alınan önlemler olumlu etkilerini göstermeye devam etmiştir. Özellikle para ve maliye politikalarında genişleme, finansal piyasalara sunulan sermaye ve likidite desteği, bankaların açık piyasa işlemei ile fonlanması, ülke içi talep artışı, işsizlik oranında azalma ve kamunun borçlanma eğiliminin azalması sektöre olumlu etkileri olan gelişmelerdir (Çalım, 2012). 2022 yılına gelindiğinde 2018 yılında % 1,4 olan ortalama aktif karlılığının % 2,5 seviyelerine yükseldiği buna karşılık öz kaynak karlılığının azaldığı, sermaye

yeterliliğinin % 18,1 ile BASEL kriterlerinin hala çok üstünde olduğu, 2018 yılında % 3,9 olan takipteki kredilerin toplam kredilere oranı 2022 yılında % 2,5 gerçekleşerek gerilediği ve pandemi döneminde gerileyen kredi büyümesinin 2022 yılında tekrar yükselişe geçtiği gözlemlenmektedir (www.tbb.org.tr, 2022).

Bankacılık sektörünün bir ülkedeki performansı ilişkili birçok sektörü etkilemektedir. Bu bakımdan bankaların verimsiz faaliyetleri ve buna bağlı olarak bankacılık sektöründe bir kriz yaşanması hiç arzu edilebilecek bir durum değildir. Türkiye’de yaşanan ve bankacılık sektörü merkezli 2001 krizinin birçok sektörü etkilemenin de ötesinde tüm ülkeyi etkisi altına almış bir kriz olması bunun net bir örneğidir. Bu çalışma ile hem finansal piyasalar için hem de reel piyasalar için oldukça önemli bir konuma sahip olan mevduat bankaları incelenmesi ve karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaçla mevduat bankaları kamu sermayeli, özel sermayeli, Türkiye’de kurulmuş, Türkiye’de şube açmış olmaları bakımından ayrı ayrı incelenecektir. Ayrıca mevduat bankalarının şube sayılarına ve aktif büyüklüklerine göre de kıyaslanması amaçlanmaktadır. Bu çalışma ile yıllar itibari ile sektöre getirilen yapısal düzenlemelerin bir sonucu olarak farklı banka gruplarının birbirleri ile olan rekabetlerinin de genel bir sonucu elde edilmiş olacaktır.

Çalışmanın devam eden bölümlerinde öncelikle literatür taramasına yer verilecek olup sonrasında çalışmanın uygulama yöntemi aktarılacaktır. Sonrasında uygulama sonrası elde edilen bulgular paylaşılacaktır. Sonuç kısmında ise elde edilen bulgular değerlendirilerek yorumlanacaktır.

2. Literatür Taraması

İlgili literatür incelendiğinde bankacılık sektöründe gerçekleştirilmiş çalışmaların finansal performansın belirleyicilerinin karşılaştırıldığı ve banka gruplarının karşılaştırıldığı çalışmalar olmak üzere gruplandığı gözlemlenmiştir. Çalışmalarda sıklıkla kullanılan yöntem TOPSİS yöntemidir. Demireli (2010), Kandemir ve Karataş (2016), Aksaraylı ve Pala (2017), Altumur vd. (2019), Parmaksız ve Özdemir (2021) ve Karahan ve Kızıkan (2022) çalışmalarında TOPSİS yöntemini kullanmışlardır.

Literatürde farklı yöntemlerin kullanıldığı çalışmalar da bulunmaktadır. Kandemir ve Karataş (2016) ve İç vd. (2020) çalışmalarında VİKOR yöntemini, Çalışkan ve Eren (2016), Aksaraylı ve Pala (2017), Çalış ve Sakarya (2020), Karahan ve Kızıkan (2022) çalışmalarında PROMETHEE yöntemini, Çalışkan ve Eren (2016) ve İç vd. (2020) çalışmalarında Analitik Hiyerarşi yöntemini, Batır (2019) CAMELS yöntemini, Parmaksız ve Özdemir ise COPRAS, MOORA ve ELECTRE yöntemlerini kullanmıştır.

Hassan Al-Tamimi (2006), ticari bankaların finansal performanslarının karşılaştırılması amaçladığı çalışmasında banka büyüklüğünün ve portföy çeşitliliğinin ulusal bankaların performansı üzerindeki en belirgin değişken olduğu, uluslararası bankalarda ise sermaye verimliliği, kapitalizasyon kaldıraç ve genel ekonomik koşullar değişkenlerinin finansal performans üzerindeki en belirgin değişkenler olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bankalarda portföy çeşitlendirmesi, likidite ve maliyetler değişkenlerinin ise uluslararası bankaların finansal performansları üzerinde belirgin bir etkisinin bulunmadığı sonucunu elde etmiştir. Bankaların ulusal ve uluslararası faaliyet alanlarına göre gerçekleştirilen bu çalışmanın aksine kamu ve özel banka ayrımı yapılarak gerçekleştirilen çalışmalar da mevcuttur. Waleed vd. (2015) kamu ve özel bankaların performanslarını karşılaştırmayı amaçladıkları çalışmalarında toplam borç/toplam aktif, borç/öz sermaye, roe ve hisse başı kar göstergelerinde özel bankaların kamu bankalarına kıyasla daha iyi bir pozisyonda bulduklarını, aktiflerin getirisi bakımından ise kamu bankalarının öze sektör bankalarına kıyasla daha iyi pozisyona sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Demirel (2010) ise çalışmasında kamu bankalarının finansal verilerinin sürekli dalgalanmalar gösterdiğini savunarak küresel krizlerin kamu bankalarını daha çok etkilediği bulgusuna ulaşmıştır. Buna karşılık Çalışkan ve Eren (2016), Aksaraylı ve Pala (2017), Batır

(2019) performans bakımından en üst düzey başarıya bir kamu bankasının sonrasında ise özel sermayeli bir bankanın ulaştığı sonucunu elde etmişlerdir. Kandemir ve Karataş (2016)'da benzer şekilde bir kamu bankası olan Vakıfbank'ın finansal performansı bakımından daha başarılı olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Çalışmalarında kamu ve özel sektör ayrımı yaparak finansal performanslarını karşılaştıran Altumur vd. (2019) ve Çalış ve Sakarya (2020) gibi araştırmacılar ise inceleme dönemlerinde özel sektör bankalarının finansal performansları bakımından kamu bankalarından daha başarılı oldukları bulgusunu elde etmişlerdir. Her iki araştırmacı da Akbank'ın finansal performansı bakımından diğer bankalara kıyasla daha başarılı olduğu sonucunu elde etmişlerdir. Çalışmalarında farklı senaryo ve yöntemlerde farklı bankaların daha başarılı olduğu bulgusunu elde eden ve yöntemlerin farklılığı bakımından ortak bir sonuca ulaşamamış İç vd. (2020), Parmaksız ve Özdemir (2021) ve Karahan ve Kıskaçan (2022) gibi araştırmacılar da bulunmaktadır.

Bu çalışma ile Türkiye'de faaliyet gösteren mevduat bankalarının etkinliklerinin kıyaslanmasında CRITIC-COPRAS yöntemleri kullanılarak bankaların kamu, özel yabancı, şube sayısı, toplam aktif, kredi hacmi, mevduat hacmi, öz sermaye büyüklüklerine göre gruplandırılarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın veri seti, dönem aralığı ve literatürde değinilmemiş gruplandırmaları içermesi makalenin özgün tarafını ortaya koymaktadır.

3. Yöntem

Bu çalışma ile Türkiye'de faaliyet gösteren mevduat bankalarının etkinliklerinin kıyaslanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla bankalar sahiplik yapısı, şube sayısı, toplam aktif, kredi hacmi, mevduat hacmi, öz sermaye büyüklüklerine göre gruplandırılmıştır. Araştırmada kullanılan veri seti Türkiye Bankalar Birliği web sitesinden temin edilmiştir. İlgili web sitesinden temin edilen veriler 2016Q1 ve 2022Q2 tarih aralığını kapsayacak şekilde derlenmiştir. Çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren 35 mevduat bankası arasından 31 tanesinin veri setinden yararlanılmıştır. İlgili dönem aralığında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrolunan 3 banka ve veri setine düzenli ulaşılamayan 1 banka analize dahil edilmemiştir.

Ele alınan kriterlerin ağırlıklandırılmasında CRITIC yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin en önemli özelliği kriterler arası korelasyonu ve kriterlerin standart sapmasını esas alarak objektif bir ağırlıklandırma temeline dayanmasıdır (Diakoulaki, vd., 1995). Aynı zamanda kriter arasındaki zıtlıkları da dikkate almaktadır. Tüm bu özellikler açısından, kriterlerin ağırlıklarının hesaplamada CRITIC yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemin çözüm adımları;

1. Adım: Problemin tanımlanması ve başlangıç matrisinin oluşturulması,

2. Adım: Normalizasyon matrisinin oluşturulması için denklem (1) ve (2) kullanılır,

$$r_{ij} = \frac{x_{ij} - f_i^{\min}}{f_i^{\max} - f_i^{\min}}, \text{ (fayda kriterleri için)} \quad (1)$$

$$r_{ij} = \frac{f_i^{\max} - x_{ij}}{f_i^{\max} - f_i^{\min}}, \text{ (maliyet kriterleri için)} \quad (2)$$

3. Adım: Kriterler arası korelasyonun hesaplanması,

4. Adım: Bilgi miktarlarının (C_j) hesaplanması için denklem (3) kullanılır,

$$C_j = \sigma_j * \sum_{k=1}^n (1 - l_{kj}), \sigma_j: \text{ standart sapma, } l_{kj}: \text{ korelasyon} \quad (3)$$

5. Adım: Kriter ağırlıkları denklem (4)' deki gibi hesaplanır (Arslan, 2020).

$$W_j = \frac{C_j}{\sum_{k=1}^n C_k} \quad (4)$$

Kriterlerin ağırlıklandırılmasından sonra karar alternatiflerinin sıralamasında COPRAS yöntemi kullanılmıştır. COPRAS yönteminin temel avantajı, alternatifler arasında kıyaslama yaparak diğer alternatiflerden ne düzeyde iyi veya kötü olduğu sonucuna yüzdesel olarak ulaşabilmesidir. Bu yöntemde önem ve fayda dereceleri bakımından kriterler sıralanarak alternatifler sıralanmaktadır (Özbek, 2017). Alternatiflerin birbiriyle kıyaslaması yapılarak oransal olarak değerler hesaplanarak sıralaması yapılabilmektedir. Hesaplama yapılırken diğer yöntemlere göre az sayıda işlem gerektirdiğinden uygulama açısından oldukça basittir. Ayrıca maksimize veya minimize edilmesi istenen kriterleri ayrı ayrı ele alarak hesaplama yapılabilmektedir (Mulliner, vd., 2013). Tüm bu sebepler ile alternatiflerin sıralamasını belirlemek amacıyla COPRAS yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemin çözüm adımları aşağıdaki gibidir;

1. Adım: Karar matrisi denklem (5)' deki gibi oluşturulur.

$$X_{ij} = \begin{bmatrix} X_{11} & \dots & X_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ X_{m1} & \dots & X_{mn} \end{bmatrix}, \forall_i = 1, 2, \dots, m, \forall_j = 1, 2, \dots, n \quad (5)$$

2. Adım: Karar matrisi denklem (6)' daki gibi normalize edilir.

$$X_{ij}^* = \frac{x_{ij}}{\sum_{i=1}^m x_{ij}}, \forall_j = 1, 2, \dots, n \quad (6)$$

3. Adım: Normalize matris, verilen ağırlıklarla çarpılarak ağırlıklı normalize karar matrisi denklem (7)'deki gibi oluşturulur.

$$r_{ij} = x_{ij}^* * w_j \quad (7)$$

4. Adım: Faydalı ve faydasız kriter değerlerinin toplamı sırasıyla denklem (8) ve denklem (9)'daki gibi bulunur.

$$S_i^+ = \sum_{j=1}^k r_{ij}, i = 1, 2, \dots, k \quad (8)$$

$$S_i^- = \sum_{j=k+1}^n r_{ij}, i = k + 1, k + 2, \dots, n \quad (9)$$

5. Adım: Alternatiflerin göreceli önem değerleri denklem (10)'daki gibi hesaplanır,

$$Q_i = S_i^+ + \frac{\sum_{i=1}^m S_i^-}{S_i^- * \sum_{i=1}^m \frac{1}{S_i^-}} \quad (10)$$

6. Adım: En büyük göreceli önem değeri denklem (11)'deki gibi bulunur,

$$Q_{\max} = \{Q_i\}, \forall_i = 1, 2, \dots, m \quad (11)$$

7. Adım: Her bir alternatifin performans indeksi (Pi) denklem (12)'deki gibi oluşturulur ve Pi indeksi büyükten küçüğe sıralanarak alternatiflerin sıralaması elde edilir. Pi indeksi 100 olan alternatif en iyi alternatifi temsil etmektedir (Rouyendegh & Nacar, 2020).

$$P_i = \frac{Q_i}{Q_{\max}} * 100 \quad (12)$$

Araştırmada ele alınan kriterler, Sermaye Yeterlilik Oranı (K1), Toplam Mevduat/Toplam Aktifler (K2), Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler (K3), Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler (K4), Ortalama Aktif Karlılığı (K5), Ortalama Öz kaynak Karlılığı (K6), Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler (K7), Faiz Dışı Gelirler (net) / Toplam Aktifler (K8) ve Personel Giderleri / Diğer Faaliyet Giderleri (K9) olarak belirlenmiştir. Araştırmada ele alınan alternatifler ise Türkiye'de faaliyet gösteren tüm bankalardır. Bankaların sıralamaları sahiplik yapısı, şube sayısı ve aktif, kredi hacmi, toplam mevduat hacmi ve öz kaynak ortalamalarına göre yapılacaktır.

3.1. Araştırma Etiği

Çalışma, araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Veriler açık erişimlidir. Çalışmada kullanılan veriler, www.tbb.org.tr adresinden elde edilmiştir. Çalışmada yararlanılan tüm kaynaklar hem metin içinde hem de kaynakçada verilmiştir.

4. Bulgular

Kriterlerin ağırlıkları CRITIC yöntemi ile belirlenmiştir. Alternatiflerin sıralaması ise COPRAS yöntemi ile belirlenmiştir.

Karar problemi için toplamda 31 adet alternatif ve bu alternatiflere ait 9 adet kriter ele alınmıştır. Karar problemine ait kriterlerden 6 tanesi (K2, K3, K5, K6, K7 ve K8) fayda olarak seçildiği için maksimum, 3 tanesi (K1, K4 ve K9) faydasız olarak seçildiği için minimum olmalıdır.

4.1. Bankaların Sahiplik Yapılarına Göre

Kamu bankaları ele alındığında kriter ağırlıkları tablo1'deki gibi bulunmuştur.

Tablo 1. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,081	0,151	0,157	0,085	0,081	0,081	0,126	0,157	0,081	1,000

Tablo 1'de görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 ve K8 kriterlerine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptirler. Daha sonra sırasıyla K2, K7, K4 ve K1-K5-K6-K9 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 2'deki gibi elde edilmiştir.

Tablo 2. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Halk Bankası	0,307352	Vakıflar Bankası	100
Vakıflar Bankası	0,364312	Ziraat Bank	90,1
Ziraat Bankası	0,328336	Halk Bankası	84,4

Tablo 2'de alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Vakıflar Bankası birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Ziraat Bankası ve Halk Bankası olarak gerçekleşmiştir.

Özel Sermayeli bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 3'teki gibi bulunmuştur.

Tablo 3. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,088	0,125	0,129	0,063	0,115	0,115	0,147	0,107	0,109	1,000

Tablo 3'te görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K7 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K3, K2, K5-K6, K9, K8, K1 ve K4 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 4'teki gibi elde edilmiştir.

Tablo 4. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Akbank	0,137006	Anadolubank	100,0
Anadolubank	0,138299	Akbank	99,1
Fibabank	0,124700	TEB	95,5
Şekerbank	0,102950	Türkiye İş Bankası	93,5
Turkish bank	0,107595	Yapı Kredi Bankası	92,6
TEB	0,132018	Fibabank	90,2
Türkiye İş Bankası	0,129315	Turkish Bank	77,8
Yapı Kredi Bankası	0,128117	Şekerbank	74,4

Tablo 4'te alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Anadolubank birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Akbank, TEB, Türkiye İş Bankası, Yapı Kredi Bankası, Fibabank, Turkish Bank ve Şekerbank olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'de Kurulmuş Yabancı Sermayeli bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 5'teki gibi bulunmuştur.

Tablo 5. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,099	0,138	0,179	0,148	0,085	0,092	0,094	0,091	0,075	1,000

Tablo 5'te görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K4, K3, K1, K7, K6, K1, K5 ve K9 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 6'daki gibi elde edilmiştir.

Tablo 6. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Alternatifbank	0,056127	Citibank	100,0
Arap Türk Bankası	0,059207	Garanti Bankası	80,6
Burgan bank	0,060034	ING Bank	77,8
Citibank	0,101453	Deutsche bank	74,3
Denizbank	0,074235	Finansbank	73,6
Deutsche bank	0,075337	Denizbank	73,2
HSBC Bank	0,070797	HSBC Bank	69,8
ICBC Turkeybank	0,051039	Odea Bank	61,6
ING Bank	0,078930	Rabobank	61,0
Mufg Bank	0,055558	Burgan bank	59,2
Odea Bank	0,062500	Arap Türk Bankası	58,4
Finansbank	0,074628	Alternatifbank	55,3
Rabobank	0,061913	Mufg Bank	54,8
Turkland	0,036455	ICBC Turkeybank	50,3
Garanti Bankası	0,081787	Turkland	35,9

Tablo 6’da alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Citibank birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Garanti Bankası, ING Bank, Deutsche bank, Finansbank, Denizbank, HSBC Bank, Odea Bank, Rabobank, Burgan bank, Arap Türk Bankası, Alternatifbank, Mufg Bank, ICBC Turkeybank ve Turkland olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’de Şube Açan bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 7’deki gibi bulunmuştur.

Tablo 7. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,109	0,114	0,151	0,118	0,092	0,088	0,096	0,147	0,086	1,000

Tablo 7’de görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K8 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K3, K4, K2, K1, K7, K5, K6 ve K9 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 8’deki gibi elde edilmiştir.

Tablo 8. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Bank mellat	0,188379	Intesa	100,0
Habib bank	0,204584	Jp Morgan	81,2
Intesa	0,285028	Habib bank	71,8
Jp Morgan	0,231568	Bank mellat	66,1
Sociate Generale	0,090441	Sociate Generale	31,7

Tablo 8’de alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Intesa birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Jp Morgan, Habib bank, Bank Mellat ve Sociate Generale olarak gerçekleşmiştir.

4. 2. Bankaların Şube Sayılarına Göre

Şube sayısı 500’den fazla olan bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 9’daki gibi bulunmuştur.

Tablo 9. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,098	0,122	0,236	0,111	0,083	0,083	0,102	0,105	0,062	1,000

Tablo 9’da görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K2, K4, K8, K7, K1, K5-K6 ve K9 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 10’daki gibi elde edilmiştir.

Tablo 10. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Akbank	0,125141	Garanti Bankası	100,0
Denizbank	0,124788	Ziraat Bankası	90,9
Garanti Bankası	0,138389	Akbank	90,4
Halk Bankası	0,116692	Denizbank	90,2
Türkiye İş Bankası	0,121917	Vakıflar Bankası	89,8
Vakıflar Bankası	0,124337	Yapı Kredi Bankası	88,8
Yapı Kredi Bankası	0,122899	Türkiye İş Bankası	88,1
Ziraat Bankası	0,125838	Halk Bankası	84,3

Tablo 10'da alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Garanti Bankası birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Ziraat Bankası, Akbank, Denizbank, Vakıflar Bankası, Yapı Kredi Bankası, Türkiye İş Bankası ve Halk Bankası olarak gerçekleşmiştir.

Şube sayısı 500-50 arasında olan bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 11'deki gibi bulunmuştur.

Tablo 11. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,086	0,142	0,149	0,087	0,069	0,103	0,143	0,096	0,125	1,000

Tablo 11'de görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K7, K2, K9, K6, K8, K4, K1 ve K5 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 12'deki gibi elde edilmiştir.

Tablo 12. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Anadolubank	0,171146	İNG Bank	100,0
Finansbank	0,170716	Anadolubank	93,0
HSBC Bank	0,159766	Finansbank	92,7
İNG Bank	0,184076	TEB	92,4
Şekerbank	0,144185	HSBC Bank	86,8
TEB	0,170111	Şekerbank	78,3

Tablo 12'de alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre İNG Bankası birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla AnadoluBank, Finansbank, TEB, HSBC Bank ve Şekerbank olarak gerçekleşmiştir.

Şube sayısı 50'den az olan bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 13'teki gibi bulunmuştur.

Tablo 13. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,110	0,148	0,189	0,124	0,085	0,071	0,090	0,110	0,073	1,000

Tablo 13'te görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptir. Daha sonra sırasıyla K2, K4, K1, K8, K7, K5, K9 ve K6 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 14'teki gibi elde edilmiştir.

Tablo 14. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Alternatifbank	0,055036	Citibank	100,0
Arap Türk Bankası	0,052488	Jp Morgan	93,0
Bank Mellat	0,057088	Deutsche bank	75,6
Burgan bank	0,058539	Fibabank	75,1
Citibank	0,089178	Turkish bank	71,3
Deutsche bank	0,067392	Odea Bank	68,9
Fibabank	0,067010	Burgan bank	65,6
Habib bank	0,052168	Intesa	64,9
ICBC Turkeybank	0,049872	Bank Mellat	64,0
Intesa	0,057912	Mufg Bank	63,6
Jp Morgan	0,082958	Alternatifbank	61,7
Mufg Bank	0,056702	Rabobank	59,2
Odea Bank	0,061463	Arap Türk Bankası	58,9
Rabobank	0,052830	Habib bank	58,5
Sociate Generale	0,033732	ICBC Turkeybank	55,9
Turkish bank	0,063626	Turkland	47,1
Turkland	0,042007	Sociate Generale	37,8

Tablo 14'te alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Citibank birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Jp Morgan, Deutsche Bank, Fibabank, Turkish Bank, Odea Bank, Burgan Bank, Intesa, Bank Mellat, Mufg Bank, Aletnatifbank, Rabobank, Arap Türk Bankası, Habib Bank, ICBC Turkeybank, Turklan ve Sociate Generale olarak gerçekleşmiştir.

4.3. Toplam Aktif, Toplam Kredi Hacmi, Toplam Mevduat Hacmi ve Öz Sermaye Değişkenlerin Ortalamalarına Göre

Ortalama üstü bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 15'teki gibi bulunmuştur.

Tablo 15. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,086	0,127	0,202	0,104	0,084	0,104	0,110	0,104	0,078	1,000

Tablo 15’te görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptirler. Daha sonra sırasıyla K2, K7, K4-K6-K8, K1, K5 ve K9 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerler kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 16’daki gibi elde edilmiştir.

Tablo 16. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Akbank	0,101713	Garanti Bankası	100,0
Denizbank	0,100660	Akbank	90,3
Finansbank	0,098505	Denizbank	89,3
Garanti Bankası	0,112672	Ziraat Bank	88,5
Halk Bankası	0,091369	Vakıflar Bankası	88,5
TEB	0,099538	TEB	88,3
Türkiye İş Bankası	0,097370	Yapı Kredi Bankası	87,7
Vakıflar Bankası	0,099684	Finansbank	87,4
Yapı Kredi Bankası	0,098786	Türkiye İş Bankası	86,4
Ziraat Bank	0,099701	Halk Bankası	81,1

Tablo 16’da alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Garanti Bankası birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Akbank, Denizbank, Ziraat Bankası, Vakıflar Bankası, TEB, Yapı Kredi Bankası, Finansbank, Türkiye İş Bankası ve Halk Bankası olarak gerçekleşmiştir

Ortalama altı bankalar ele alındığında kriter ağırlıkları Tablo 17’deki gibi bulunmuştur.

Tablo 17. Kriterlere ait W_j (ağırlık) değerleri

Kriterler	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	Toplam
W_j (Ağırlık)	0,115	0,154	0,185	0,130	0,085	0,071	0,090	0,097	0,074	1,000

Tablo 17’de görüldüğü üzere en yüksek ağırlık K3 kriterine ait olup en yüksek önem seviyesine sahiptirler. Daha sonra sırasıyla K2, K4, K1, K8, K7, K5, K9 ve K6 şeklinde gerçekleşmiştir.

CRITIC yöntemine göre elde edilen ağırlıklar kullanılarak COPRAS yöntemine göre alternatiflerin göreceli önem değerleri ve sonrasında bu değerlere kullanılarak alternatiflerin performans indeksine göre sıralamaları Tablo 18’deki gibi elde edilmiştir.

Tablo 18. Alternatiflerin göreceli önem değerleri ve performans indeksi (P_i) değerine göre sıralaması

Alternatifler	Q_i	Alternatifler	P_i
Alternatifbank	0,042765	Citibank	100,0
Anadolubank	0,053539	Jp Morgan	96,4
Arap Türk Bankası	0,041851	ING Bank	80,4
Bank mellat	0,046223	Deutche bank	76,0
Burgan bank	0,045536	Anadolubank	75,9
Citibank	0,070553	HSBC Bank	74,9

Deutsche bank	0,053612	Fibabank	74,2
Fibabank	0,052328	Şekerbank	71,1
Habib bank	0,041670	Turkish bank	70,2
HSBC Bank	0,052865	Odea Bank	67,5
ICBC Turkeybank	0,038929	Bank mellat	65,5
ING Bank	0,056751	Burgan bank	64,5
İntesa	0,044562	Mufg Bank	63,2
jp Morgan	0,068044	Intesa	63,2
Mufg Bank	0,044577	Rabobank	60,6
Odea Bank	0,047647	Alternatifbank	60,6
Rabobank	0,042782	Arap Türk Bankası	59,3
Sociate Generale	0,024273	Habib bank	59,1
Şekerbank	0,050136	ICBC Turkeybank	55,2
Turkish bank	0,049522	Turkland	45,1
Turkland	0,031836	Sociate Generale	34,4

Tablo 18’de alternatiflerin sıralamasına bakıldığında 9 kritere göre Citibank birinci sırada yer almıştır. Diğer bankalar sırasıyla Jp Morgan, ING Bank, Deutsche bank, Anadolubank, HSBC Bank, Fibabank, Şekerbank, Turkish bank, Odae Bank, Bank Mellat, Burgan Bank, Mufg Bank, Intesa, Rabobank, Alternatifbank, Arap Türk Bankası, Habib bank, ICBC Turkey bank, Turklan ve Sociate Generale olarak gerçekleşmiştir.

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bankacılık sektörü özellikle finans yazınında birçok araştırmacı tarafından sıklıkla çalışılan bir araştırma alanıdır. Sektörün bir ülke ekonomisindeki yeri ve önemi düşünüldüğünde bu popüleritenin ilerleyen dönemlerde de devam edeceği çok açıktır. Bu çalışmada Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankalarının etkinlikleri bankaların kamu, özel, yabancı, şube sayısı, toplam aktif, kredi hacmi, mevduat hacmi, öz sermaye büyüklüklerine göre gruplandırılarak incelenmiştir.

Literatürde kriterlerin ağırlıklarının belirlenmesi aşamasında entropi yöntemi kullanan Karahan ve Kızılcapan (2022), AHP yöntemi kullanan Bozdoğan vd. (2013) ve ağırlıkları kendileri belirleyen Parmaksız ve Özdemir (2021) gibi araştırmacılar bulunmasına ek olarak bu çalışmada kriterlerin ağırlıklarının belirlenmesi aşamasında objektif bir değerlendirme yapan CRITIC yöntemi kullanılmıştır. Bankaların yapılarına göre kriterlerin ağırlıkları CRITIC yöntemi ile ayrı ayrı ele alınmıştır. Bu kriterlerden en yüksek ağırlığa yani öneme sahip olan kriterin toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler oranı olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Analize dahil edilen bankaların tamamının mevduat bankası olması, mevduat bankalarının temel çalışma prensiplerinin topladıkları mevduatları kredi olarak fon ihtiyacı olan taraflara sunması bakımından söz konusu oranın finansal performansa etki eden en önemli oran olması beklenen bir sonuçtur. Zira mevduat bankalarının kredi satışları temel faaliyet alanlarını oluşturur. Bu faaliyetlerde etkili ve verimli bir artış banka karlılığını doğrudan artırabilecektir. Elde edilen bulgulara bakıldığında diğer oranlar ile kıyaslandığında personel giderleri/diğer faaliyet giderleri oranı en düşük öneme sahip değişken olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bankada personel giderlerinde meydana gelebilecek bir artış doğrudan maliyetleri etkileyecek ve bu etki karlılığı azaltıcı sonuç doğurabilecektir.

Banka sahiplik yapısına göre gruplandırılan bankaların analiz sonuçlarına bakıldığında kamu bankaları arasında en yüksek etkinliğe sahip bankanın Vakıfbank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Halk Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Vakıfbank, kamu bankaları arasında en etkili banka olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar Kandemir ve Karataş (2016) ve İç vd. (2020)'nin bulguları ile örtüşmektedir. Buna karşın Parmaksız ve Özdemir (2021) çalışmasında Vakıfbank'ı diğer kamu bankalarına etkinlik açısından son sırada olduğunu belirtmişlerdir. Söz konusu farklılığın kullanılan yöntemlerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Özel sermayeli bankaları grubuna bakıldığında en yüksek etkinliğe sahip bankanın Anadolubank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın Şekerbank olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar grubuna bakıldığında ise en yüksek etkinliğe sahip bankanın Citibank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Turkland Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de şube açan bankalar grubuna bakıldığında en yüksek etkinliğe sahip bankanın Intesa Bankası olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Sociate Generale Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şube sayısına göre gruplandırılan bankaların analiz sonuçlarına bakıldığında şube sayısı 500'den fazla olan bankalar grubunda en yüksek etkinliğe sahip bankanın Garanti bankası olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Halk Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şube sayısı 500 ile 50 arasında olan bankalar grubunda en yüksek etkinliğe sahip bankanın ING Bank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Şekerbank olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şube sayısı 50'den az olan bankalar grubuna bakıldığında ise en yüksek etkinliğe sahip bankanın Citibank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Sociate Generale Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Toplam aktif, toplam kredi hacmi, toplam mevduat hacmi ve öz sermaye değişkenleri açısından ortalama üzeri olarak gruplandırılan bankalara göre en yüksek etkinliğe sahip bankanın Garanti Bankası olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Halk Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortalama altı olarak gruplandırılan bankalara göre ise en yüksek etkinliğe sahip bankanın Citibank olduğu, en düşük etkinliğe sahip bankanın ise Sociate Generale Bankası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde Garanti Bankasının analiz sürecinde genellikle en yüksek etkinliğe sahip banka olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, Çalı ve Sakarya (2022) ve Waleed vd. (2015)'in sonuçları ile örtüşmektedir. Tüm değerlendirme süreçlerinde etkinlik bakımından en düşük etkinlik düzeyine sahip bankanın ise Sociate Generale Bankasının olduğu görülmektedir.

Bu çalışma ışığında çalışma faaliyetleri bakımından farklı olan katılım, yatırım ve kalkınma bankalarına uygun kriterler belirlenerek söz konusu bankalarının sıralaması yapılabilir. Ayrıca kriterlerin ağırlıklandırılmasında ve alternatiflerin sıralamasında farklı yöntemler de kullanılarak literatür zenginleştirilebilir. Bununla birlikte yalnızca bankalar değil aynı zamanda finans şirketlerinin de değerlendirilmesi önerilmektedir.

6. Kaynakça

- Aksaraylı, M., & Pala, O. (2017). Türk bankacılık sektöründe sermaye yapısına göre performans sıralama, kümeleme ve verimlilik analizi. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(11), 39-54.
- Altemur, N., Çevik, M., & Karaca, S.S. (2019). BİST 30 endeksinde işlem gören ticari bankaların topsis yöntemi ile finansal performans analizi, *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 3(1), 63-73.
- Arabacı, H. (2018). Türkiye’de bankacılık sektörünün gelişimi. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 25-42.
- Arslan, R. (2020). Critic yöntemi. In Hüdaverdi Bircan (Ed.), *Çok kriterli karar verme problemlerinde kriter ağırlıklandırma yöntemleri* (ss. 117-135). Nobel Akademik.
- Batır, T.E. (2019). Türkiye’de kamu katılım bankalarının bankacılık sektörü bazında değerlendirilmesi: CAMELS analizi ile 2015-2017 yıllarına ilişkin bir inceleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (83), 193-212.
- Bozdoğan, T., Akyüz, Y., & Hantekin, E. (2013). Analitik hiyerarşi süreciyle mali performansın değerlendirilmesi: Bankacılık sektöründe bir uygulama. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 50(575), 71-83.
- Çalış, N., & Sakarya, Ş. (2020). Finansal performans ve hisse senedi getirisi ilişkisi: BIST bankacılık endeksi üzerine bir inceleme. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1046-1058.
- Çalışkan, E., & Eren, T. (2016). Bankaların performanslarının çok kriterli karar verme yöntemiyle değerlendirilmesi. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 85-107.
- Demireli, E. (2010). TOPSIS çok kriterli karar verme sistemi: Türkiye’deki kamu bankaları üzerine bir uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 101-112.
- Diakoulaki, D., Mavrotas, G., & Papayannakis, L. (1995). Determining objective weights in multiple criteria problems, *The critic method. Computers & Operations Research*, 22(7), 763-770.
- Dinçer, A. (2006). *Bankacılık sektöründe konsolidasyon, ülke deneyimleri ve Türkiye için öneriler* (Yayın No: DPT: 2697) [Uzmanlık Tezi]. Devlet Planlama Teşkilatı.
- Erdoğan, A. (2014). Basel kriterlerinin bankacılık sektörüne etkisi ve Türkiye’de bankacılık sektörünün Basel kriterlerine uyum süreci, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 141-183.
- Hassan Al-Tamimi, H. A. (2006). The determinants of the UAE commercial banks' performance: a comparison of the national and foreign banks. *Journal of Transnational Management*, 10(4), 35-47.
- Ic, Y. T., Celik, B., Kavak, S., & Baki, B. (2020). Development of a multi-criteria decision-making model for comparing the performance of Turkish commercial banks. *Journal of Advances in Management Research*, 18(2), 250-272.
- Çalım, A. E. (2012). *Türk bankacılık sektöründe karlılığı belirleyen faktörler* (Tez No. 322238) [Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kandemir, T., & Karataş, H. (2016). Ticari bankaların finansal performanslarının çok kriterli karar verme yöntemleri ile incelenmesi: Borsa İstanbul’da işlem gören bankalar üzerine bir uygulama (2004-2014). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 1766-1776.

- Karahan, M., & Kızıkan, L. (2022). Çok kriterli karar verme teknikleriyle bankaların finansal performanslarının karşılaştırmalı analizi. *Verimlilik Dergisi*, (3), 441-462.
- Mulliner, E., Smallbone, K., & Maliene, V. (2013). An assessment of sustainable housing affordability using a multiple criteria decision making method. *Omega*, 41(2), 270-279.
- Özbek, A. (2017). İlkokul öğretmenleri sağlık ve sosyal yardım sandığı'nın finansal performans analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-31.
- Parmaksız, S., & Özdemir, O. (2021). Çok kriterli karar verme tekniklerinin bankacılık oran analizinde kullanılması üzerine bir araştırma. *Journal of Banking and Financial Research*, 8(2), 65-93.
- Rouyendegh (Erdebilli), B. D., & Nacar, E. N., (2020), COPRAS Yöntemi ile tedarikçi seçimi, In Mehmet Kabak, Yetkin Çınar (eds), *Çok kriterli karar verme yöntemleri ms excel çözümlü uygulamalar* (ss. 183-196). Nobel Akademik.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2022, Ekim). <https://www.tbb.org.tr> adresinden alınmıştır.
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği, (2022, Ekim). <https://www.tkbb.org.tr> adresinden alınmıştır.
- Waleed, A., Shah, M. B., & Mughal, M. K. (2015). Comparison of private and public banks performance. *IOSR Journal of Business and Management*, 17(7), 32-38.